Hokkien, Teochew ve Kanton bankacılığı

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Bankalar neden lehçe hatlarını izledi?

Singapur Çinlileri, her birinin kendi dernekleri, tapınakları, meslekleri ve liderleri olan lehçe gruplarına bölünmüştü. A. Kısım'ın V. Bölümü bu lehçe haritasını ve onun üzerine kurulan kurumları anlattı. Çinliler banka kurduklarında da aynı hatları izlediler. İktisat tarihçisi W. G. Huff, Malaya'da Çin mevduat bankacılığının gelişiminin lehçe hatları boyunca bölündüğünü gözlemler. 1903 ile İkinci Dünya Savaşı arasında Malaya'da on üç Çin bankası kuruldu. Bunlardan on biri Boğaz Yerleşimleri'nde, ikisi yarımadadaydı.[1]

Bu mantık kültürel olduğu kadar ekonomikti. Bir mevduat bankası, defterlerini inceleyemeyecek kişilerin güvenine ihtiyaç duyar. Çin topluluğunda bu güven kişilere bağlıydı. Bu güveni sağlayabilenler, dernekler, tapınaklar ve meslekler aracılığıyla üyelerince tanınan lehçe grubu liderleriydi. Huff, mevduat bankacılığı için hayati önemdeki güvenin, büyük girişimcilerin kurucu ve yönetici olarak yer almasıyla kazanıldığını belirtir. Bu girişimcilerin itibarı, daha geniş bir Çinli

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

kamuoyunu paralarını onlara emanet etmeye ikna ediyordu.[2] Lehçe bankası, A. Kısım'da *xinyong* olarak anlatılan kişisel itibarı kurumsal mevduata dönüştürmenin bir yoluydu.

Teochew bankası: Sze Hai Tong

Singapur'daki ikinci Çin bankasını Teochew topluluğu kurdu. Ulusal Kütüphane kuruluşunu Şubat 1906'ya tarihlendirirken, diğer kaynaklar Sze Hai Tong Banking and Insurance Company olarak tescil yılı için 1907'yi verir.[3] Bu fark muhtemelen faaliyete başlama ile resmî tescil arasındaki farkı yansıtır. Yöneticilerinden Tan Swi Phiau aynı zamanda Netherlands India Commercial Bank'ın kompradoruydu. Bu da yeni Çin bankalarının komprador sisteminde yetişmiş kişilerden nasıl yararlandığını gösterir.[4]

Teochewler, Singapur'da bankacılık hizmeti gerektiren iki ticaret dalına hâkimdi: pirinç ve havaleler. Yirminci yüzyılın ortalarına gelindiğinde Teochew tüccarları yerel toptan pirinç piyasasının yüzde 70'inden fazlasını elinde tutuyordu. Yirminci yüzyılda Teochewlere ait havale evleri de yerel havale piyasasının yüzde 70'ine sahipti. Bir Teochew bankası bu firmaların işletme bakiyelerini tutabilir ve birkaç Teochew tüccarının pirinç değirmeni işlettiği Bangkok ile yapılan pirinç ticaretini finanse edebilirdi. Sze Hai Tong mütevazı bir kurum olarak kaldı. Altmış yılı aşkın bir süre bağımsız bir banka olarak varlığını sürdürdü ve sonunda OCBC 1972'de bankayı sonraki adı olan Four Seas Communications Bank unvanıyla satın aldı.[5]

Hokkien bankaları: Chinese Commercial, Ho Hong ve Oversea-Chinese

Singapur'un en büyük lehçe grubu olan Hokkienler yedi yılda üç banka kurdu. İlki Chinese Commercial Bank'tı: Hokkien pay sahipleri 17 Ağustos 1912'de Hill Street'teki Çin Ticaret Odası'nda toplanarak ilk yöneticileri seçti. Banka 4 milyon dolar itibari sermaye tescil ettirdi ve 2 milyon dolarlık pay ihraç etti. Bu ihraca talep arzı aştı. Banka 2 Aralık 1912'de faaliyete başladı. Kurucuları arasında dönemin en önde gelen üç Hokkien lideri olan Lim Peng Siang, Lee Choon Guan ve Dr. Lim Boon Keng vardı. İlk yılında 84.742,03 dolar kâr elde etti.[6]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Lim Peng Siang bu dönemde Hokkien bankacılığının itici gücüydü. 1872'de Amoy'da doğdu, 1904'te kardeşi Lim Peng Mau ile birlikte Ho Hong grubunu kurdu, 1911'de Wee Bin and Co.'nun denizcilik işlerinin büyük bölümünü devraldı ve 1913'te Ho Hong Steamship Company'yi kurdu. İkinci bankası Ho Hong Bank, 15 Mart 1917'de tescil edildi ve 2 Nisan 1917'de faaliyete başladı. Kayıtlı sermayesi 8 milyon dolar, çıkarılmış sermayesi 4 milyon dolardı. Bunun 3,5 milyon doları taahhüt edilmiş, yarısı ödenmişti.[7]

Ho Hong, Çin bankalarının dışa en açık olanıydı. Hemen Malakka ve Muar'da, 1 Temmuz 1917'de de Batu Pahat'ta şube açtı, Mayıs 1918'de Penang'da faaliyete başladı ve Mayıs 1919 sonuna kadar Londra, New York, San Francisco ve Semarang'da acentelikler kurdu. Eylül 1920'de kayıtlı sermayesini 20 milyon dolara çıkardı ve 1 Ekim 1923'te Hong Kong'da bir şube açtı. Genel müdürü Seow Poh Leng bir döviz işi geliştirdi ve bu, Ho Hong'u Malaya'da uluslararası bankacılık yapan ilk Çin bankası yaptı.[8] Aynı döviz işi, 1931'de bankayı batmanın eşiğine getirecekti.

Oversea-Chinese Bank 1919'da üçlüyü tamamladı. Banka, aralarında daha sonra murahhas üyesi olacak kauçuk patronu Tan Ean Kiam'ın da bulunduğu bir grup Hokkien tüccarı tarafından 5,25 milyon dolar ödenmiş sermayeyle kuruldu.[9] Kereste fabrikası sahibi Tan Cheng Siong ilk yönetim kurulunda yer aldı ve İngilizce eğitim almamış ilk genel müdürü oldu. Oversea-Chinese Bank ve Chinese Commercial Bank 1929'da beş katlı China Building'i birlikte inşa etti. Bu bina, Hokkien bankacılığının Büyük Buhran'ın arifesinde ulaştığı özgüvenin görünür bir işaretiydi.[10]

Kwong Yik'ten sonra Kantonlular

Kwong Yik'in iflası Kanton topluluğunu bankasız bıraktı. Kantonlu iş insanları bankacılık çıkarlarını yeniden örgütledi ve 20 Mart 1920'de Singapur'da tescil edilen Lee Wah Bank'ı kurdu.[11] Banka, büyük Singapur bankalarının üçüncüsü olan United Overseas Bank bünyesine katılmadan önce yarım yüzyıl boyunca bağımsız bir Kanton kurumu olarak kaldı. Kaynaklar devralmanın tarihi konusunda farklı bilgiler verir. Tarih 1970'lerin başına denk gelir. D. Kısım o dönemin konsolidasyonunu inceler.[12]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Üç lehçe modeli ekonomik tabanları bakımından farklıydı. Teochew bankası pirince ve havalelere bağlıydı. Kanton bankaları inşaattan, plantasyon tarımından ve rehincilikten besleniyordu. Hokkien bankaları ise sömürge ekonomisinin en büyük ve en dinamik sektörüne dayanıyordu: kauçuğa, bunun yanında denizciliğe ve Hollanda Doğu Hint Adaları ile ticarete. Bu taban onlara büyüklüklerini kazandırdı, ancak onları tek bir emtianın oynaklığına en doğrudan biçimde açık hâle de getirdi.

Kauçuk ve mevduatların oynaklığı

Üç Hokkien bankasının tamamı, aralarında Lee Kong Chian, Lim Nee Soon ve Yap Pheng Geck'in de bulunduğu, kauçuk üretimi ve işlenmesiyle uğraşan destekçilere ve yöneticilere dayanıyordu. Mevduatları kauçuğun fiyatını izliyordu. Malaya'nın büyük miktarlarda kauçuk ihraç etmeye başladığı Birinci Dünya Savaşı sırasında Çin bankalarının mevduatları dört katına çıktı. 1919 ile 1922 arasında yarıdan fazla azaldı, ardından Stevenson kısıtlama planı kauçuk fiyatlarını yükselttiğinde 1924 ile 1925 arasında iki katından fazla arttı.[13] Bu kısmın IV. Bölümü kauçuk ekonomisini ve kısıtlama planını inceler.

Huff, kauçuğun çeşitlendirmeyi neden bu kadar zorlaştırdığını açıklar. Kauçuk Malaya ekonomisi için o kadar önemliydi ki sektöre özgü risk ile tüm ekonomiye yönelik sistemik risk neredeyse aynı şeydi.[14] Kauçuk fiyatları düştüğünde mevduat sahipleri hem belirsizlik nedeniyle hem de ithalatı ödemek için nakde ihtiyaç duydukları için fonlarını çekiyordu. Borçluları ve mevduat sahipleri kauçukçu olan bir banka, başka kauçukçulara kredi vererek bu döngüden kurtulamazdı. Oysa Hokkien bankacılarının çoğunun bildiği iş tam da buydu.

Notlar

1. W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 5: "The development of Chinese deposit banking in Malaya divided along dialect (speech group) lines"; W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 5, Tan Ee-Leong, "The Chinese banks incorporated in Singapore and the Federation of Malaya", *Journal of the*

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Malayan Branch of the Royal Asiatic Society, cilt 26, 1953, s. 113–139'a atıfla: 1903'ten İkinci Dünya Savaşı'na kadar 13 Çin bankası (11'i Boğaz Yerleşimleri'nde, ikisi Malay Yarımadası'nda). ↩

2. W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 5: "the confidence vital to deposit banking was gained by the participation of major entrepreneurs as founders and directors"; bu girişimciler daha geniş bir Çinli kamuoyunda güven uyandırdı. ↩

3. 1907'de Sze Hai Tong Banking & Insurance Company Limited olarak tescil, 1957'de Sze Hai Tong Bank Limited, 1964'te Four Seas Communications Bank Limited olarak yeniden adlandırılma, 1972'de OCBC tarafından satın alınma ve 1998'de birleşme: National Heritage Board'un Teck Kee sınır taşına ilişkin basın duyurusu, 2022, ve diğer ikincil kaynaklar. ↩

4. Ong Eng Chuan, "Money Lending: A Short History", *BiblioAsia*, Nisan 2007: Sze Hai Tong "was set up in February 1906, the second Chinese bank"; Ong Eng Chuan, "Money Lending: A Short History", *BiblioAsia*, Nisan 2007: Sze Hai Tong yöneticisi Tan Swi Phiau aynı zamanda Netherlands India Commercial Bank'ın kompradoruydu. ↩

5. "Traditional trades of the Teochews in Singapore", *Culturepaedia* (Singapore Chinese Cultural Centre), Erişim tarihi: Kasım 2026: "By the mid-20th century, Teochew merchants accounted for over 70% of the local wholesale rice market"; "By the 20th century, Teochew-owned remittance houses accounted for 70% of the local market"; Teochew pirinç tüccarları, "some of whom operated rice mills in Bangkok"; OCBC, "Milestones" (ocbc.com, Erişim tarihi: Kasım 2026): 1972, Four Seas Communications Bank'ın satın alınması; Wikipedia, "OCBC Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Four Seas Communications Bank'ın Aralık 1972'de satın alınması. ↩

6. Wikipedia, "Chinese Commercial Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): "the first Hokkien bank in Singapore"; Lim Peng Siang ve aralarında Lee Choon Guan ile Dr. Lim Boon Keng'in de bulunduğu tüccarlar tarafından kuruldu; pay sahipleri toplantısı 17 Ağustos 1912'de Hill Street'teki Çin Ticaret Odası'nda; itibari sermaye 4 milyon dolar, çıkarılmış sermaye 2 milyon dolar, talep arzı

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

aştı; faaliyetler 2 Aralık 1912'de Market Street 31 numarada başladı; Wikipedia, "Chinese Commercial Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): ilk yıl kârı 84.742,03 dolar; 30.000 dolar genel yedek akçeye, 10.000 dolar şüpheli ve batık alacaklar karşılığına aktarıldı. ↩

7. Wikipedia, "Lim Peng Siang" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1872'de Amoy'da doğdu; 1904'te kardeşi Lim Peng Mau ile birlikte Ho Hong Group'u kurdu; 1911'de tasfiyesi üzerine Wee Bin & Co.'nun işlerinin büyük bölümünü devraldı; 1913'te Ho Hong Steamship Company Ltd.'yi kurdu; 1913'ten 1916'ya kadar Singapur Çin Ticaret Odası başkanı (1914'te başkan yardımcısı); 21 Mart 1944'te öldü; Wikipedia, "Ho Hong Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 15 Mart 1917'de Lim Peng Siang tarafından tescil edildi; faaliyetler 2 Nisan 1917'de başladı; kayıtlı sermaye 8 milyon dolar, çıkarılmış sermaye 4 milyon dolar, bunun 3,5 milyon doları taahhüt edildi ve yarısı ödendi. ↩

8. Wikipedia, "Ho Hong Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): ilk şubeler Malakka ve Muar'da; Batu Pahat şubesi 1 Temmuz 1917'de açıldı; Penang'da faaliyetler Mayıs 1918'de başladı; Mayıs 1919 sonuna kadar Londra, New York, San Francisco ve Semarang'da acentelikler, "the first Chinese bank to have that many branches and agencies"; kayıtlı sermaye Eylül 1920'de 8 milyon dolardan 20 milyon dolara çıkarıldı; Hong Kong şubesi 1 Ekim 1923'te resmen açıldı; Wikipedia, "Ho Hong Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): Seow Poh Leng döviz faaliyetlerini başlattı; "the first Chinese bank in Malaya to engage in international banking". ↩

9. National Library Board, Singapore Infopedia, "Tan Ean Kiam" (SIP_1719): banka 28 Haziran 1919'da, pirinç tüccarı Khoo Kok Wah önderliğindeki bir grup Hokkien tüccarı tarafından 5,25 milyon dolar ödenmiş sermayeyle kuruldu; Roots.gov.sg kurucu olarak Lim Nee Soon ve Tan Ean Kiam'ı gösterir. ↩

10. Saran Singh, "A Brief History of Banks in the Straits Settlements and Malaysia 1840–1986 (Part II)", dniewcollectors.blogspot.com'da yeniden yayımlandı, Eylül 2011: Oversea-Chinese Bank Ltd, Singapur, 1919'da kuruldu, ödenmiş sermaye 5.250.000 dolar; Institute of Southeast Asian Studies, "Biographical Notes: Tan Chin Tuan (1908–2005)", ISEAS Library (2023), s. 1: Tan Cheng

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Siong, 1919'da kurulduğunda Oversea-Chinese Bank'ın yöneticisiydi ve "the bank's first non-English educated general manager"; 1922'de öldü; Wikipedia, "Chinese Commercial Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): 1929'da banka ve Oversea-Chinese Bank beş katlı China Building'i birlikte inşa etti. ↩

11. Wikipedia, "Kwong Yik Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026): yerel Kantonlu iş insanları 1920'de Lee Wah Bank'ı kurdu; Saran Singh, "A Brief History of Banks in the Straits Settlements and Malaysia 1840–1986 (Part II)", 2011: Lee Wah Bank Ltd 20 Mart 1920'de tescil edildi. ↩

12. National Archives of Singapore, özel kayıtlar A-218, "Singapore's second largest bank, United Overseas Bank (UOB) takes over Lee Wah Bank" (Aralık 1972); Wikipedia, "United Overseas Bank" (Erişim tarihi: Kasım 2026) 1973'ü verir; diğer kaynaklar devralmanın farklı aşamaları için 1971'i ya da 1983'ü verir. ↩

13. W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 5: üç Hokkien bankasının büyümesi "paralleled Malaya's development as the world's main rubber exporter, and all three relied fundamentally on sponsors and directors involved in the production and processing of rubber"; bunlar arasında Lee Kong Chian, Lim Nee Soon ve Yap Pheng Geck; W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 6: Çin bankalarının mevduatları Birinci Dünya Savaşı sırasında "grew fourfold", Stevenson kısıtlama planı altında "between 1924 and 1925 more than doubled" ve "more than halved between 1919 and 1922". ↩

14. W. G. Huff, "Currency Boards and Chinese Banking Development", 2003, s. 5–6: kauçuğun önemi "industry-specific risk for the rubber sector and systemic risk to the entire economy almost synonymous" hâle getirdi. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com